

Europese ontwikkelingen: afdwingbaarheid van EU milieunormen

Dr. W.Th. Douma
1 oktober 2020
VMR Actualiteitendag

1

Inleiding

- Aanzienlijk deel NL milieuwetgeving van EU oorsprong
- Richtlijnen & verordeningen, toe te passen en te handhaven door nationale autoriteiten
- Voortdurende uitdagingen:
  - > gebrek aan financiële middelen & menskracht
  - > gebrek aan wil om bedrijven die normen overtreden aan te pakken (vb fout hout)
  - > bestuurders die weigeren uitvoering te geven aan nationaalrechtelijke vonnissen (vb Beieren)

2

EU milieurecht

- Art. 4(3) VEU: De lidstaten treffen alle algemene en bijzondere maatregelen die geschikt zijn om de nakoming van de uit de Verdragen of uit de handelingen van de instellingen van de Unie voortvloeiende verplichtingen te verzekeren.
- Art. 291(1) VWEU: De lidstaten nemen alle maatregelen van intern recht die nodig zijn ter uitvoering van de juridisch bindende handelingen van de Unie.
- Art. 192(4) VWEU: de lidstaten dragen zorg voor de financiering en de uitvoering van het milieubeleid.

3

Rol Europese Commissie

- Toezicht op lidstaten
- Inbreukprocedure als lidstaten normen niet omzetten, of niet handhaven
- Na 1e veroordeling Hof forse geldboete mogelijke in 2e zaak
- Vb Commissie t Ierland 1e zaak C-188/08
- > Kaderrtl afval eist oa maatregelen tegen vervuiling door afvalwater in landelijke gebieden. Hof bekeek of Iers regels “ensure the realisation of the objectives of Dir 75/442, particularly by establishing sufficient measures of inspection.” Antwoord: nee.
- > In 2e zaak C-374/11 boete 12.000 p/d + 2.000.000 euro

4

Fout hout

- Sinds 2013 via EU Houtverordening nr. 995/2010 verplichting om te garanderen dat in EU op markt gebracht hout legaal gekapt werd (wetg. oorsprongslaan)
- Lidstaten moeten alle maatregelen nemen die noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat de bepalingen van de EU Houtverordening worden uitgevoerd.
- Adm. sancties moeten “doeltreffend, evenredig en afschrikkend” zijn (standaardformule).
- Voorbeelden
  - boetes evenredig aan milieuschade, aan waarde hout of en economische nadelen die het gevolg zijn van de inbreuk;
  - niveau boetes moet waarborgen dat economische voordelen die zij aan hun ernstige inbreuken te danken hebben, effectief worden ontnomen”

5

Fout hout

- bij herhaling worden boetes geleidelijk verhoogd
- inbeslagname hout
- onmiddellijke schorsing vergunning tot uitoefening commerciële activiteiten
- -> boetes die niet evenredig zijn aan de milieuschade die ontbossing met zich meebrengt of aan de waarde van het hout in kwestie zijn niet in overeenstemming zijn met de verordening.
- NB teakhout kost bv zo'n € 8.500 per m³

6

Fout hout

- NVWA bevoegd gezag in NL.
- NL bij grootste houtimporteurs ter wereld.
- Slechts 2 fte, die in 2019 17,5 inspecties per person verrichten (!)
- Resultaat:
- 6 lasten onder dwangsom &
- 8 schriftelijke waarschuwingen
- Ondanks feit dat verscheidene rechters oordeelden dat bij geconstateerde overtredingen EU Houtverordening niet kan worden volstaan met waarschuwingen (ECLI:NL:RBDHA:2020:473 en ECLI:NL:RBAMS:2017:4926)
- NL niet alleen; Houtverordening vooralsnog tandeloos

7

Pools oerbos

- Kap in Natura 2000 gebied
- Kort geding vice-pres HvJ EU: stop kap
- Polen ging door
- Uniek wapen: 1e keer dat Commissie vroeg om opleggen dwangsom in kg
- Commissie t Polen, C-441/17 R : Eis werd toegewezen – Hof ook behoorlijk gebruskeerd
- NB In kg mag 'iedere noodzakelijk maatregel' worden opgelegd – dus ook dwangsom onder omstandigheden, aldus vice-pres HvJ EU

8

Lock 'm up?

- Deutsche Umwelthilfe eV t Freistaat Bayern, C-752/18
- Beierse bestuurders weigeren op te treden tegen overschrijden luchtkwaliteitsnormen, ondanks verscheidene nationale vonnissen
- NGO: als dwangsommen niet helpen (vestzak – broekzak) dan bestuurders opsluiten
- HvJ EU: als Du recht in die sanctie voorziet zou dat een optie kunnen zijn, onder bepaalde voorwaarden

9

Luchtkwaliteit België: Craeynest

- Craeynest e.a. t Brussels Hoofdstedelijk Gewest e.a., C-723/17
- overschrijding grenswaarde stikstofdioxide zodra binnen zone / agglomeratie op 1 of meerdere punten overschrijding wordt gemeten of gemiddelde voor de gehele zone?
- Hof: individuele overschrijding op 1 enkel bemonsteringspunt in zone -> verplichting tot vaststelling luchtkwaliteitsplan met concrete maatregelen om zo spoedig mogelijk een einde te maken aan de overschrijding.

10

Lucht, Frankrijk

- Commissie t Frankrijk, C-636/18
- Stelselmatige overschrijding luchtkwaliteitsnormen in aantal delen FR
- lidstaten zekere beoordelingsruimte om te bepalen welke maatregelen zij vaststellen, maar periode overschrijding grenswaarden zo kort mogelijk te houden (arresten van 5 april 2017, Commissie/Bulgarije, C-488/15, EU:C:2017:267, punt 109, en 22 februari 2018, Commissie/Polen, C-336/16, EU:C:2018:94, punt 95).

11

Verdere informatie

European Environmental Law website
www.eel.nl

Twitter: @EurEnvLaw

w.t.douma@gmail.com

Dank voor Uw aandacht!

12

12